

Høring i forbindelse med endringen i straffeloven 1902 og straffeloven 2005 (personforfølgelse, voldtekt og andre seksuelle overgrep, formidling av prostitusjon, forberedelse til tvangsekteskap, foreldelsesregler mv.)

Kriserettersekretariatet takker for invitasjonen til å komme med synspunkter i henhold til forslag om endringer i straffeloven 1902 og 2005. Forslagene gjelder straffebestemmelser om personforfølgelse ("stalking"), voldtekt og andre seksuelle overgrep, formidling av prostitusjonsannonser, forberedelse til tvangsekteskap og foreldelse. Forslagene er en del av regjeringens innsats for å styrke beskyttelsen mot vold og overgrep og har også bakgrunn i utvikling av internasjonale forpliktelser og rettspraksis.

Det er svært positivt regjeringen fremmer tiltak som kan gi bedre beskyttelse til volds- og overgrepsutsatte og at det foreslås nødvendige endringer for ratifikasjon av Europarådets konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner, samt Europarådets konvensjon om beskyttelse av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk.

Med bakgrunn i at Kriserettersekretariatets hovedansvar er å arbeide mot vold, trusler og drap mot kvinner og barn kommer vi til å kommentere enkelte av lovforslagene i henhold til personforfølgelse ("stalking"), utforming av gjerningsbeskrivelsen i voldtektsbestemmelsen, forberedelse til tvangsekteskap, formidling av prostitusjon, handlinger likestilt med seksuell omgang og endringer i samleiedefinisjonen og foreldelse.

Kriserettersekretariatets merknader

3.5 Forslag om et nytt straffebud som rammer personforfølgelse

Kriserettersekretariatet er positiv til endringen ettersom forslagene harmonerer med artikler i Europarådskonvensjonen om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner.

Etter Europarådets konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner artikkel 34 er partene forpliktet til å kriminalisere gjentatt truende atferd mot en annen person som fører til at personen frykter for sin sikkerhet.

Departementet vurderer det slik at gjeldende straffebestemmelser rammer handlinger som inngår i personforfølgelse, og at gjeldende straffebestemmelser også oppfyller kriminaliseringsforpliktelsen i artikkel 34 i Europarådets konvensjon om forebygging og motarbeiding av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner.

Selv om departementet vurderer det slik at gjeldende straffebestemmelser oppfyller kriminalitetsforpliktelsen i konvensjonen, mener Kriserettersekretariatet at bestemmelsen endres for å få tydeligere frem at det er den rammer personforfølgelse og for å reflektere alvoret i de handlinger bestemmelsen rammer. Uttrykket «krenker en annens fred» som benyttes i straffeloven 1902 § 390 a, er ikke dekkende for alvoret i krenkelsene som inngår i personforfølgelse.

Det er foreslått to alternative måter å utforme nye straffebestemmelser om personforfølgelse. Kriserettersekretariatet støtter alternativ 2 som vi mener vil bedre fange opp ulike former for personforfølgelse, § 227a/266a "Alvorlig personforfølgelse":
"Den som gjentatte ganger truer, følger etter, iakttar, kontakter eller gjennom andre sammenlignbare handlinger forfølger en annen på en måte som er egnet til å fremkalle frykt eller engstelse straffes med fengsel eller bøter i inntil fire år".

Deretter støtter Kriserettersekretariatet forslaget om å justere ordlyden i straffeloven 1902 § 390 a og straffeloven 2005 § 266 i tråd med alternativ 2, for å tydeliggjøre at personforfølgelse med mindre alvorlige konsekvenser er dekket av bestemmelsene.
Vi støtter samtidig at en eventuell ny bestemmelse som rammer grovere tilfeller av personforfølgelse omfattes av oppregningen i straffeloven § 12 nr. 3 bokstav a, slik at handlingene kan straffes i Norge dersom den er begått i utlandet eller noen i Norge hjemmehørende person.

Kriserettersekretariatet ønsker i tillegg å påpeke at det i dag finnes en rekke eksempler på at brudd på besøksforbud ikke følges godt nok opp. Et hvert brudd på besøksforbud må straks opp for retten og medføre en klar reaksjon.

4. Utforming av gjerningsbeskrivelse i vedtektsbestemmelsen:

Kriserettersekretariatet mener det er behov for å supplere gjeldende straffebestemmelser mot seksuelle overgrep for å fange opp alle tilfeller av ufrivillig seksuell kontakt.

Kriserettersekretariatet støtter departementets forslag – å tilføye en ny bokstav d i straffeloven 1902 § 192 første ledd som rammer den som "på annen måte har seksuell omgang med noen som ikke har samtykket i det". Kriserettersekretariatet støtter også forslaget om å endre straffeloven 1902 § 192 første ledd bokstav b, slik at det klargjøres at alle tilfeller av ufrivillig seksuell omgang bedømmes som voldtekt, selv der offeret rent fysisk er i stand til å motsette seg handlingen.

Kriserettersekretariatet mener det er behov for en straffebestemmelse som rammer den som på en annen måte enn ved vold eller truende atferd får noen til å ha ufrivillig seksuell omgang med hverandre for å klargjøre at dette. En slik bestemmelse vil harmonere med Europarådets konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner artikkel 36 nr. 1 bokstav c.

5. Forberedelse til tvangsekteskap

Kriserettersekretariatet støtter forslaget fra departementet om å kriminalisere det å forlede noen til å reise til utlandet med forsett om at personen der skal bli tvunget til å inngå ekteskap. En slik lovendring vil harmonere med konvensjonsforpliktelsene i Europarådets konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner artikkel 37.

6. Formidling av prostitusjon:

Det er svært positivt at departementet fremmer forslag som omhandler alle typer formidling av prostitusjon, herunder publisering av annonser for prostitusjon, bør rammes av straffeloven.

Kriserettersekretariatet støtter departementets forslag om endringer i straffeloven 1902 §202 og straffeloven 2005 §315 om hallikvirksomhet for å ramme all formidling av prostitusjon, herunder alle former for offentliggjøring av tilbud om kjøp eller salg av sex.

Kriserettersekretariatet støtter departementets alternativ 1, om å oppheve kravet i straffeloven 1902 § 202 annet ledd om at tilbud, formidling eller etterspørsel må være "utvetydig".

7. Handlinger likestilt med seksuell omgang og endringer i samleiedefinisjonen:

Kriserettersekretariatet støtter departementets forslag om å tilføye en endring i straffeloven 1902 som tilsier at det å få en person til å utføre handlinger med seg selv som svarer til seksuell omgang er likestilt med at gjerningspersonen har seksuell omgang med fornærmede.

Krisentersekretariatet støtter også departementets forslag om å endre definisjonen av samleie i straffeloven 1902 § 206 slik at det for en definisjon av vaginalt samleie er tilstrekkelig at penis er ført inn i skjedeåpningen.

10. Foreldelse

Krisentersekretariatet mener at straffansvar for drap og seksuelle overgrep mot barn under 16 år bør være unntatt foreldelse.

Krisentersekretariatet mener det er positivt at departementet løfter spørsmålet om foreldelsesfrist når det gjelder straffeansvar for drap, vold i nære relasjoner, seksuelle overgrep mot barn og i saker om kjønnslemlestelse, tvangsekteskap og tvangsabort og tvangssterilisering.

Krisentersekretariatet mener at utskutt foreldelsesfrist bør gjelde alle de foreslåtte områdene. Et problem i dag at barn ikke har samme vern som voksne.

Krisentersekretariatet mener at opphevelse av foreldelsesfristen for alvorlige seksuelle overgrep, og utskutt foreldelsesfrist i de øvrige områdene som drøftes i høringen, vil være viktig for å øke rettssikkerheten til voldsutsatte barn.

Med vennlig hilsen

Tove Smaadahl
Daglig leder
(sign)

Lone Alice Johansen
Informasjonsansvarlig